

αύτοῦ ἄλογα· ἀλλ' ἐνόσῳ δόξαζει καὶ αἰσθάνεται οὕτω, ἔχει βέβαια πεποίθησιν ὅτι φρονεῖ ὁρθὰ, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβάλῃ τὰ φρονήματά του παρὰ ὅταν πεισθῇ τὸ πνεῦμά του διὰ λόγων ἀποδεικτικῶν, ἢ διὰ θείας τινὸς δυνάμεως, ὡς ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι αἱ πρότεραι δόξαι αὐτοῦ εἶναι ἑσφαλμέναι, αἱ δὲ ἀντιπροβαλλόμεναι ὁρθαῖ. Χωρὶς τὰ μέσα ταῦτα, ποία δύναμις ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ τὸν βιάσῃ νὰ πιστεύσῃ ἔκεινο τὸ ὅποῖον δὲν πιστεύει, ἢ νὰ μὴ πιστεύῃ ἔκεινο τὸ ὅποῖον πιστεύει; Ποία δύναμις ἐμπορεῖ νὰ ἔγγυηθῇ εἰς αὐτὸν, ἢ νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ εἰς τὰ κακὰ τὰ ὅποια φοβεῖται; "Ωστε ἡ συνείδησις εἰς πᾶν εἶδος φρονημάτων, μάλιστα δὲ εἰς τὰς θρησκευτικὰς δόξας, εἶναι φύσει ἀπαραβίαστος· καὶ ηθελεν εἰσθαι φανερὰ τυραννία, ἀθέτησις τοῦ πλέον ἵεροῦ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, συνείδησις νὰ βιάζεται ἀπὸ συνείδησιν· ηθελεν εἰσθαι καὶ διὰ τοὺς λαοὺς, καὶ διὰ τοὺς βασιλεῖς, καὶ διὰ τὴν θρησκείαν αὐτὴν, μέγας κίνδυνος, εἰς ὅποιον δῆποτε κράτος, τὸ νὰ συγχωρηθῇ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς θρησκείας νὰ λάβωσιν ὅποιαν δῆποτε κοσμικὴν ἔξουσίαν ἐπάνω εἰς τὰς συνείδησις τῶν πολιτῶν. Τὰ ἐκ τοιαύτης ἔξουσίας πηγάσαντα κατὰ καιροὺς φρειώδη ἀνομήματα βεβαιόνου τὴν ἀνατίρρητον ταύτην ἀλήθειαν.—ΒΑΜΒΑΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ ΟΒΕΡΛΙΝΟΣ,

Η ΑΡΙΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑ ΤΟΤΣ ΕΚ
ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΠΛΗΣΙΟΝ εἰς τὰ μεθόρια τῶν Γαλλικῶν ἐπαρχιῶν· Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας, εύρισκεται, χωρισμένη διὰ βαθείας κοιλάδος ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν ὄρέων τῶν καλουμένων Βοσγῶν, ἀλλη τις βουνώδης σειρὰ, τὴν ἥφαιστειον τῆς ὅποιας ἀρχὴν δεικνύει ἐν ἀπὸ τὰ ὄνοματά της, Champ de Feu, ἡτοι Πεδίον Πυρός. Ἐπὶ τῆς σειρᾶς ταύτης κεῖται ἡ Βανδελαρώχη (Ban de la Roche), χώρα ὑψηλὴ, κατεψυγμένη, καὶ ἄκαρπος, ἀλλὰ πλείστου λόγου ἀξία, καθότι αὐτοῦ διέτρεξε τὸ στάδιον τοῦ βίου εἰς τῶν ἀποστολικωτέρων ἀνδρῶν, δοῖο ἐκόσμησαν ποτὲ τὴν Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ὁ Ἰωάννης Φριδερίκος Ὁβερλίνος.

Ο Εὐαγγελικὸς οὗτος ποιμὴν ἐγεννήθη ἀπὸ γονεῖς Διαμαρτυρομένους, εἰς Στρασβούργον, τὸ 1740. Περὶ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας ίστοροῦνται πολλὰ περίεργα, τὰ ὅποια ὅμως παρατρέχοντες, λέγομεν διαμάσται, ὅτι τὸ 1767, εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀνεδέχθη τὴν πνευματικὴν ἐπιστασίαν μιᾶς τῶν δύο ἐνοριῶν τῆς Βανδελαρώχης, καὶ ὅτι εἰς τὸν ἔρημον τόπον τοῦτον διέτριψεν ὀλόκληρον πεντηκονταετηρίδα, καὶ διὰ λόγου καὶ δι᾽ ἔργου προτρέπων εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν, καὶ λαμπρὸν ἐπιδεικνύων παραδειγματικῆς ἀξιότητος, ἐπιμονῆς, καὶ ἀφοσίωσεως.

Πρὸ πάντων, μᾶς ἐκπλήττει ἡ μεγάλη αὐτοῦ φροντὶς νὰ πολιτίσῃ τὸν λαὸν, καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν πρόσκατρον αὐτῶν κατάστασιν. Ἡ Βανδελαρώχη, οὖσα στερημένη δρόμων, μόλις εἶχε κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ συγκοινωνίαν τινὰ μὲ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ κόσμου. "Οφεν εἰς τῶν πρώτων ἀγώνων τοῦ Ὁβερλίνου ἦτο νὰ καταπείσῃ τὸν λαὸν νὰ κατασκευάσωσι νέον δρόμον εἰς Στρασβούργον· ἐπειδὴ δρώσις, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἀμαθῶν καὶ μισοκάλων, ἐναντιόνοντο τινὲς εἰς τὰ κοινωφελῆ σχέδιά του, μετεχειρίσθη ὁ ἀγαθὸς ποιμὴν τὴν ἴσχυν τοῦ παραδείγματος, λαβὼν πρῶτος πέλεκυν εἰς τὴν χεῖρα, καὶ προηγηθεὶς τῶν δοῖοι ηθελαν νὰ ἐργασθῶσιν εἰς τὴν ὁδοποιίαν. Διὰ τῶν παρακινήσεων καὶ ὑπὲ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ ὀκοδομήθη καὶ γέφυρα ἐπάνωθεν χειμάρρου, καλεσθεῖσα ἐπειτα ἡ Γέφυρα τῆς Ἐλεημοσύνης. Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως ἡνοίχθη συγκοινωνία μὲ τὰ πέριξ, ἐφρόντισεν ἐπειτα νὰ βελτιώσῃ τὴν κηπουρικὴν καὶ γεωργικὴν τῆς ἐνορίας του. Παρίστανεν ὁπώρας νέας εἰς τὸν ἰδιον αὐτοῦ κῆπον, ὡς καὶ νέους τρόπους τοῦ ἐγκεντρίζειν καὶ μεταχειρίζεσθαι τὰ δένδρα. Ἐδίδαξε τὸν λαὸν αὐτοῦ πῶς ν' ἀροτρεύσωσι καὶ νὰ σπείρωσιν ἐπωφελέστερον, καὶ πῶς ν' αὐξάνωσι τὴν κόπρον· εἰσήγαγε δὲ μεταξύ των λίνον, τριφύλλιον, καὶ νέον εἰδος γεωμήλου. Διωργάνισεν ἐταιρείαν γεωργικὴν μὲ βραβεῖα διὰ τοὺς καλυτέρους γεωργούς, ἔκαμεν ἀποδήκην ἐργαλείων, συστήσας ἐνταῦτῳ δανειστικήν τινα τράπεζαν, ὡστε νὰ δύνανται καὶ οἱ πτωχότεροι ν' ἀγοράζωσι τὰ νέα καὶ βελτιωμένα τῆς γεωργίας σύνεργα. "Άλλο μέσον προόδου ἐπενόησε τὸ νὰ πέμψῃ εὑφυητὴν παιδία εἰς τὰς γειτονευούσας πόλεις, διὰ νὰ μάθωσι τὰς τέχνας ἔνδιουργοῦ, κτίστου, ὑαλουργοῦ, ἀμάξοποιοῦ, καὶ σιδηρουργοῦ. Ἐπεδύμει δὲ τὰ μέγιστα νὰ εἰσάξῃ μεγαλητέραν καθαριότητα καὶ τάξιν εἰς τοὺς οἶκους τῶν αὐτοῦ ἐνοριῶν, καὶ, κατὰ τὸ σύνθετος, ἔγινεν ὁ ἰδιος παράδειγμά των· εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ δὲν ἔβλεπε τὶς παρὰ κοσμιότητα καὶ σεμνὰ καλλωπίσματα, μὲ τοὺς τοίχους στολισμένους ἀπὸ βιβλία, ζωγραφίας, καὶ ρητὰ τῆς Γραφῆς. Κατὼς δὲ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ ἔλαμπεν ἀπὸ καθαριότητα, οὕτω ἐπαίνει πάντοτε τὰ τέκνα, δσα ἔβλεπε καθάρια καὶ κοσμίως ἐνδεδυμένα. Καὶ ἀλλὰ δείγματα πολλὰ ἡδύνατο τις νὰ φέρῃ τῆς προδημίας τοῦ Ὁβερλίνου νὰ βελτιώσῃ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ ποιμνίου του κατάστασιν· ἀλλὰ τοῦτο μόνον προσέθετον, δτι μεταξύ τινῶν ἔρωτεσων, τὰς ὅποιας ἐπρόβαλε ποτὲ εἰς αὐτοὺς, κατὰ τὸν πλέον σεμνοπρεπῆ τρόπον, μὲ σκοπὸν πνευματικῆς ὀφελείας, ὑπάρχουν καὶ αἱ ἀκόλουθοι·—"Συνεισφέρετε τακτικῶς τὸ ἀνάλογόν σας μερίδιον πρὸς ἐπισκευὴν δρόμων· "Ἐφυτεύσετε δένδρα, καὶ τὰ ἐφυτεύσετε πρεπόντως; "Ἐχετε ἀρμόδιους ὀχετούς διὰ ν' ἀποφέρωσιν ὕδατα περιττά;

Πάντοτε ἐφρόντιζεν ὁ Ὁβερλίνος νὰ βλέπῃ τοὺς ἐνορίτας αὐτοῦ φιλέργους καὶ οἴκονομικούς. "Αποφεύ-

γετε τὰ χρέον, τοὺς ἐπαράγγελλεν, ‘ώς πνεύματα πονηρά.’ ‘Αν ὑπῆγαινε πρὸς αὐτὸν κάνεῖς φωμοσζήτης, ‘Ἐχω δουλείαν,’ τὸν ἔλεγε, ‘καὶ δί’ ἐσέ. ’Ιδού, — σήκωσε αὐτὰ τὰ σανίδια, — σπάσε ἔκεινας τὰς πέτρας, — γέμισε αὐτὸν τὸν καδὸν ἀπὸ νερὸν, — ἐπειτα σὲ πληρόνω δὲ τὸν κόπον σου.’

Κατ’ εὐτυχίαν, πρὶν χειροτονηθῆ ὁ Ὁβερλῖνος, εἶχε χρηματίσειν παιδαγωγὸς εἰς τὸν οἰκὸν ἐνὸς ἰατροῦ, ἐκεῖ δὲ ἀπέκτησεν ἐμπειρίαν ἵκανὴν εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ χειρουργικὴν. Αἱ γνώσεις αὗται τὸν ἔχρονούμενον εἰς τὴν Βανδελαρώχην, ἵκανοποιοῦσαι αὐτὸν νὰ θεραπεύῃ τὰς σωματικὰς ὡς καὶ τὰς ψυχικὰς ἀσθενείας τοῦ λαοῦ του. Ή κυριωτέρα φροντίς του, μ’ ὅλα ταῦτα, ἦτο διὰ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν βελτίωσιν, καὶ, μὲ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐπροσπάθει νὰ συστήσῃ σχολεῖα καθ’ ὅλην τὴν ἐνορίαν του διὰ πάσης ἡλικίας ἀνθρώπους, ἔξαιρέτως δὲ διὰ τὴν νεολαίαν. Διὰ συνδρομῆς τῶν φίλων του καὶ διὰ προσωπικῆς δαπάνης, ἐκ τοῦ ὑστερήματος, (καθότι ὁ μισθὸς αὐτοῦ ἦτον οὐτιδανώτατος), ἔκτισε κεντρικὸν τι σχολεῖον. Η ἐνορία του ὅμως ἦτο πολὺ μακρὰν διεσκορπισμένη, καὶ τὰ διάφορα μέρη χωρισμένα ἀπὸ βαθείας κοιλάδας καὶ δρη ὅνσβατα. Περιελάμβανε πέντε χωρία, ἐπὶ τῶν ὅποιων τὸ κυριώτερον ἦτον ἡ Οὐαλδβάχη, ὃπου ὁ Ὁβερλῖνος ἐκατοίκει. Εἰς ἔκαστον λοιπὸν τῶν χωρίων τούτων ἐσύστησε παιδαγωγεῖα ὑπὸ διδασκαλίστας, ἥ δη ηγητρίας, ὡς τὰς ὀνόμασε, (conduitrices), τὰς ὅποιας αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε προετοιμάσειν διὰ τὸ ἔργον των πάντοτε ὅμως ἐφύλαττε δι’ ἑαυτὸν τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν. Μὲ σκοπὸν νὰ μορφώσῃ τὰς ἀρχὰς τῶν παιδίων ἐκ πρώτης αὐγῆς τοῦ λογικοῦ, συνήθροιζεν αὐτὰ πρὸς διδασκαλίαν εἰς τοὺς πλέον τρυφερούς χρόνους των, καὶ ἀληθῶς ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς τῶν κοινωφελεστάτων νηπιακῶν σχολείων. Πρώτη μὲν αὐτοῦ φροντὶς ἦτον ἡ ἡθικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσίς των· ἀλλὰ, πρὸς τούτοις, ἐδίδασκεν αὐτὰ, ὅχι μόνον ἀνάγνωσιν, γράψιμον, καὶ ἀριθμητικὴν, ὅμοι μὲ τὰ ἔργα τειραρίας πλέξιμον καὶ ῥόψιμον, ἀλλὰ καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς γεωγραφίας, ἀστρονομίας, καὶ ἱστορίας. Εἶχε μαλιστα μεγίστην ἐπιθυμίαν νὰ τὰ κόμη νὰ γνωρίσωσι τὰς χρήσεις τῶν φυτῶν, καὶ τῷντι διὰ βοτανικὰς διδασκαλίας παρεῖχε σταδίου τερπνὸν ἡ βουνώδης ἐνορία του. Προσέτι, δὲν ἐσυγχώρει τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ νὰ λαλᾶσι τὴν διεφθαρμένην τοπικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ τοὺς ἐδίδασκε καθαρὰ Γαλλικά.

Αἱ ποιμενικαὶ ὅμως φροντίδες τοῦ Ὁβερλίνου δὲν ἐπειρωτίζοντο ἔως ἐδῶ. Τὸ ἐστοχάζετο χρέος του προσωπικῶν νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἐνορίτας αὐτοῦ· καὶ λέγεται ὅτι ποτὲ δὲν ἀπήντα κάνενα, μαλιστα παιδία, χωρὶς νὰ τὸν πλησιάζῃ μὲ οἰκείότητα καὶ εὔνοιαν. Εἰς τοὺς οἰκους δὲν ὑπῆγαινε συγχάκις, ὡστε συναναστρεφόμενος αὐτοὺς, καὶ γνωρίζων τὰς ἔξεις, τὰς διαθέσεις, καὶ τὰς κλίσεις των, ἐφήρμοζε τὰς νουθεσίας ἥ πρωτροπάς

του, τοὺς ἐλέγχους ἥ τοὺς ἐπαίνους του, ὡς ἥ χρεία τὸ ἐκαλεῖ· κύριον ὅμως σκοπὸν εἶχε πάντοτε τὴν ψυχικὴν αὐτῶν ὀφέλειαν. Τρεῖς ἐκκλησίας ἐπιστατῶν, ἐλεύθοργει μὲ τὴν ἀράδαν εἰς μίαν πᾶσαν Κυριακήν· τὰς δὲ Παρασκευὰς, χάριν τῶν ὅσοι κατελομβάναν Γερμανικά, ἐκνήρυττεν εἰς αὐτὴν τὴν γλασσαν. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἦτο συνήθεια νὰ στίληῃ ἔνας τῶν κατοίκων ἵππον διὰ νὰ μεταλομίσῃ αὐτὸν εἰς τὸ χωρίον, ἐπου ἔμελλε νὰ κηρύξῃ μακαρίος ὁ ἐλογίζετο ὅποιος ἀπελομβάνε τὸ προνόμιον νὰ καμη τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην εἰς τὸν ἀγαπητὸν ποιμένα, καὶ νὰ ὑποδεχθῇ αὐτὸν μὲ ἀπλῆν φιλοξενίαν εἰς τὸν οἰκόν του.

Τῶντι, τερπνότατον εἶναι νὰ παρατηρῶμεν πόσου εἴλκυσεν ὁ Ὁβερλῖνος τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ του. “Οτε πρῶτον ἐφθασεν εἰς Οὐαλδβάχην, ἐναντιόνοντο εἰς αὐτὸν τινὲς, καὶ μάλιστα τὸν ὑβρισαν προσωπικᾶς. ‘Αλλ’ ἥ μὲ πραότητα συγκερασμένη σταθερότης αὐτοῦ ταχέως ἔξωμαλυνε πᾶσαν δυσκολίαν, ἔζησε δὲ ν’ ἀπολαύσῃ, κατὰ τὸν ἔψιστον βαθμὸν, τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας τοῦ ποιμνίου του. Καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι ἐκάλουν αὐτὸν, ‘ἀκριβὲ πάππα.’ Εἰς ἀπόδεξιν τῆς μεγάλης ἐπιφύροῦς του δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ δύση τίλος εἰς κρισολογίαν, ἥτις εἶχε διαρκέσειν ὑπὲρ τὰ ὄγδοοντα τὴν μεταξὺ τῶν χωρικῶν καὶ τῶν κτητόρων τῆς γῆς, περὶ δικαιώματος εἰς ἓν τι δόσος· ὅ δὲ κολαμος, μὲ τὸν ὅποιον ὑπεγράφη ἥ συνθήκη, ἐδόθη μετὰ πολλῆς διατυπώσεως εἰς τὸν Ὁβερλίνον, καὶ ἐκρεμάσθη εἰς τὸ σπουδαστήριον αὐτοῦ, ὡς τρόπαιον εἰρήνης. ‘Ακόμη καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τῶν Γαλλῶν, ὅτε αἱ Χριστιανικαὶ ιεροπραξίαι ἦσαν ἀπηγορευμέναι ἀλλαχοῦ, καὶ δὲ λῆρος τῆς Ἀλσατίας ἐφύλακάθη, ἐσυγχωρεῖτο ὁ Ὁβερλῖνος νὰ ἔχακολονθῇ ἀνενόγχητος τὸ τῆς ἀγαθοποιίας καὶ διδασκαλίας ἔργον· ἔγινε δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ καταγώγιον πολλῶν θρησκευτικῶν ὑποκειμένων ἄλλης πίστεως παρὰ τὴν ἰδεῖν του. Μετὰ τὴν εἰρήνην ἐλαβεν ἀπὸ τὴν Γεωργικὴν Ἐταιρείαν τῆς Γαλλίας μεταλλειαν χρυσῆν, ἀπὸ δὲ τὸν Λοδοβίκον δέκατον ἔκτον μεταλλειαν τοῦ τῆς Τιμῆς Λεγενδος, ὡς φόρον εἰς τὰς ἀρετάς του. ‘Αφοῦ δὲ, τέλος, μετὰ ὑπηρεσίαν πεντηκονταετῆ, εἰς τὸ ὄγδοοντος ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του, μετέβη εἰς τὴν οὐράνιον μακαριότητα, τότε πληρέστατα ἐφανερώθη τὸ αἰσθήμα τῶν ἐνοριτῶν του. ‘Ολοὶ ἡσθανθήσαν δὲτι ἔχασαν τὸν πατέρα των· εἰς δὲ τὴν κηδείαν τόσον ἦτο πολυόρειθμος ἥ τῶν πενθούντων συνδρομή, ἔστε οἱ πρῶτοι εἴχαν φέάσειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρὶν οἱ ἐσχατοι κινήσωσιν ἐκ τοῦ οἰκου, μολονότι τὸ διάστημα ἦτο δύο μίλια! Γρόμμα τι, τὸ ὅποιον ἀφήκεν ὅπισθεν αὐτοῦ, πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς ἐνορίτας διευθυνόμενον, δειχνύει δὲτι ἥ ἀγάπην ἦτον ἀμοιβαία. Καθὼς δὲ ποτὲ ἵσως, ἀφοῦ ἦτον ἐπὶ γῆς ὁ Ἀρχιπούμην, δὲν ἐβοσκήθη ποιμνιον μὲ πλειστέραν ἐπιμέλειαν καὶ ἀφοσίωσιν, οὕτω ποτὲ δὲν ἐφανερώθησαν τὰ αἰσθήματα εὐγνώμονος καὶ φιλοστόργου ποιμνίου θερμότερον, παρὰ

ύπὸ τῶν ἀπλῶν κατοίκων τῆς Βανδελαρώχης πρὸς τὸν ποιμένα Ὁβερλῖνον.

(1) Ὁβερλῖνος ἐνυμφεύθη γυναικαὶ ἀξιέραστον, ἵτις τοῦ ἀπέθανε τὸ 1784, ἀφῆσασα τρεῖς υἱοὺς καὶ τέσσαρας θυγατέρας. Δύο ἐκ τῶν υἱῶν ἀπέθαναν πρὸ αὐτοῦ· τὰς δὲ σκέψεις του εἰς τὴν Θλιβερὰν ἔκεινην περίστασιν ἡθέλαμεν ἀσμένως καταχωρίσειν, ἵνα ἐσυγχωρούν τὰ δριά μας, διὰ τὸ εἰς αὐτὰς λάμπον αἰσθημα εὐσεβοῦς ὑποκλίσεως, ἥ, μᾶλλον, περιχαροῦς ἐλπίδος καὶ πεποιθήσεως εἰς τὸν Κύριον.

Ἄλλ' εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ὁβερλίνου ἦτο καὶ ἄλλη γυνὴ ἀξιόσημείστος. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του ἐμεινεν οἰκοδέσποινα ἡ Λουίσα Σχέλπερ· αὗτη ἀφωιώθη ὅλως εἰς τὴν δούλευσίν του, ἐπιστατοῦσα τὰ τοῦ οἴκου, καὶ ἀνατρέφουσα τὰ τέκνα, ἀλλὰ μηδέποτε θέλουσα νὰ λάβῃ ὁποιονδήποτε μισθὸν, καὶ ἄλλο μὴ ζητοῦσα παρὰ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ὑπηρετῇ τὸν ἀκριβὸν Πάππαν. "Οσον διεδίδετο ἡ φήμη τοῦ Ὁβερλίνου, ἐγνωστοποιεῖτο καὶ ἡ ιστορία τῆς Λουίσης· ἔλαβε δὲ ἡ καλοκαγαθὸς γυνὴ ἀπὸ ἑταρείαν τινὰ τῶν Παρισίων τὴν σημαντικὴν ποσότητα πέντε χιλιάδων φράγκων, οὓς τὸν ἀπὸ τὰ Βραβεῖα τῆς Ἀρετῆς (Prix de Vertu), τὰ ὅποια φιλάνθρωπός τις ἀφῆκε, νὰ δοθῶσιν ὡς ἀνταμοιβαὶ εἰς πράξεις ἐναρέτους. Ἀλλὰ τόσην ἀφιλοκέρδειαν ἐνέπνεεν ὁ Ὁβερλῖνος εἰς ἄπαντας τοὺς περὶ αὐτὸν, ὥστε ὀλόκληρος ἡ ποσότης αὗτη ἐξαδεύθη ἀπὸ τὴν καλὴν Λουίσαν ἐπάνω εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Βανδελαρώχης! αὐτὴ ἐπροτίμα νὰ ἔξαρτᾶται ἀπὸ τὰ τέκνα τοῦ ἀγαπητοῦ κυρίου της.

Τελειόνομεν τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ἡ Λουίσα πρὸς τὸν Ὁβερλῖνον, τὴν 1ην Ἰανουαρίου, 1793.—

Φίλτατε Πάππα,

Δότε με, παρακαλῶ, τὴν ἀδειαν νὰ σᾶς ζητήσω σῆμερον, τὴν πρωτηνήμέραν τοῦ νέου ἔτους, χάριν τινὰ, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμῶ. Ἐπειδὴ τῷρα εἶμαι τωόντι ἀνεξάρτητος, δηλαδὴ, δὲν ἔχω νὰ φροντίζω οὔτε διὰ τὸν πατέρα μου οὔτε διὰ τὰ χρέα του, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ κάμετε θυγατέρα σας. Νὰ ξῆτε, μή με δίδετε πλέον μισθῶν· διότι, ἐπειδὴ καθ' ὅλα τὸλλα μὲ ἔχετε ὡς παιδίον σας, θέλω πολλὰ νὰ μὲ ἔχετε καὶ ὡς πρὸς τοῦτο. Ὁλίγα μὲ χρειάζονται διὰ τὸ σῶμά μου. Κάτι μὲ εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὰ πέδιλα (παπούτσια), τὰς κάλτας μου, καὶ ἄλλα φορέματα· ἀλλ' ὅταν χρειάζωμαι, σᾶς ζητῶ, καθὼς τὰ παιδία ζητοῦν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των.

*Ω, σᾶς παρακαλῶ, φίλτατε Πάππα, κάμετε με τὴν χάριν ταύτην, καὶ συγκαταβῆτε νὰ μὲ στοχάζεσθε ὡς θυγατέρα, ἵτις σᾶς ὑπεραγαπᾷ.

ΛΟΤΙΣΑ ΣΧΕΛΠΕΡ.

"Ἐργος γε, λύπην ἐκφυγεῖν· ἡ δὲ ἡμέρα
Ἄει τε καινὸν εἰς τὸ φροντίζειν φέρειν.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ,

ΤΠΟ ΙΑΤΡΟΥ ΣΑΜΙΟΥ.

Εἰσ ὅλα τὰ ἔθνη, λέγει ὁ Λόρδος Βάκων, αἱ μάγισσαι καὶ οἱ γόντες χαίρουν ἵστην μὲ τοὺς ιατροὺς· ὑπόληψιν σιμὰ εἰς τοὺς ἀμαδεῖς· καὶ ὁ Γαληνὸς παραπονεῖται, ὅτι οἱ ἀσθενεῖς ὑπήκουαν τοὺς χρησμοὺς τοῦ Ἀσκληπιείου, ἥ τὰ δινειρά των, περισσότερον παρὰ τὰ ἴδια του παραγγέλματα. Τὸ ἔδιον αἰνίττονται καὶ οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ, οἵτινες μυθολογοῦν δὲν ὁ Ἀσκληπιός καὶ ἡ Κίρκη (μήτηρ τῆς μαγείας) ἡσαν τέκνα τοῦ Ἀπόλλωνας.

Οἱ ἀνθρώπινοι νοῦς εἶναι φύσει ἐπιρρέπης νὰ πιστεύῃ τὸ ἀπίθανον καὶ ὑπερφυσικόν· ἀλλ' εἰς κάμψιαν ἄλλην περίστασιν δὲν εἶναι ἵστως αὕτη ἡ ἀλήθεια τόσον πρόδηλος, δοσον περὶ ιατρικῆς διότι καὶ ἡ φύσις τῶν ἀσθενεῶν, καὶ ἡ τέχνη τοῦ θεραπεύειν εἶναι σκοτειναὶ, καὶ, περιπλέον, ἡ ἀσθενεία ἀναγκαῖας διεγείρει φόβον· ὅταν δὲ ὁ φόβος ἔχῃ σύντροφον τὴν ἀμάδειαν, ὁ καρπός των εἶναι ἡ δεισιδαιμονία. Οὐθὲν ὁποιασδήποτε νόσου αἱ ἀρχικαὶ αἰτίαι δὲν εἶναι προφανεῖς καὶ ἐπαισθηταὶ, ἀποδίδονται ἀπὸ τοὺς ἀμαδεῖς εἰς Θεῖκὴν ὄργην, εἰς τὸν θυμὸν ἀօράτου τινὸς δαίμονος, ἥ εἰς κακὴν τενά τῶν ἀστέρων σύμπτωσιν· καὶ ἐκ τούτου εἰσήχθησαν πλῆθος ιατρικῶν δεισιδαιμόνων, ἐκ τῶν ὁπαίων ὑπεδέτοντο τὰ περιστότερα, ὅτι συντείνουν εἰς τὸ νὰ καταπραῦνωσι τὴν παρωργισμένην Θεότητα μᾶλλον, παρὰ εἰς τὸ νὰ καταπονήσωσι τὴν νόσον μὲ τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν.

Ἡ δεισιδαιμονία τῶν Ἀράβων εἰσήγαγεν εἰς τὴν χρῆσιν τῆς Ιατρικῆς Ὑλης τοὺς πολυτίμους λίθους, οἵτινες διὰ τὴν ὡραιότητα, λαμπρότητα, καὶ ἀξίαν των ἐνομίζοντο καλῶν πνευμάτων οἰκητήρια. Κατ' ἀρχὰς τοὺς ἐμεταχειρίζοντο μόνον ὡς φυλακτήρια ἡ ἐγκόλπια ἐναντίον τῶν κακῶν πνευμάτων, ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν ἔκαμναν αὐτοὺς κόνιν, καὶ τοὺς ἐπρόσφεραν εἰς διαφόρους ἀσθενείας. Πολλόταται ὅλαι, τῶν ὁποίων ἥτον ἀγνωστας ἡ κατασκευὴ ἡ ἔξαγωγὴ, ἐχρησίμευσαν κατὰ καιροὺς ὡς ιατρικά. Δὲν εἶναι πολὺς χρόνος, ἀρ' ὅτου ἔτυχε νὰ πέσῃ εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἰταλίας μία ἀπ' ἔκεινας τὰς βροχάς, αἱ ὁποῖαι (ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς φυσικοὺς) δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ κόπρος τινῶν ἐντόμων, τὰ ὁποῖα πετοῦν κάποτε σωρηδὸν εἰς τὸν ἀέρα· οἱ κάτοικοι τὴν ὑπέλαβαν ὡς θεόσδοτον Μάννα, ἥ ὑπερφυσικὴν τινὰ πανάκειαν, καὶ τὴν ἐκατάπιναν μὲ τόσην λαμπαργίαν, ὥστε μόλις ἐκαταπείσθη εἰς ἀπ' αὐτοὺς μὲ πληρωμὴν, καὶ ὑποσχέσεις τρανάς νὰ παραχωρήσῃ ἐν μέρος· διὰ χημικὴν ἀνάλυσιν, ἵτις ἀπέδειξε τὸ λαθός των.

Ἐνίστε συνειδισμένα καὶ φυσικὰ ἀποτελέσματα ιατρικῶν ἀποδίδονται εἰς παραδόξους καὶ ὑπερφυσικὰς αἰτίας. Οἱ Σωράνος, παραδείγματος χάριν, σύγχρονος τοῦ Γαληνοῦ, καὶ συγγράφας τὸν βίον τοῦ Ἰπποκράτους, μᾶς λέγει δὲ τὸ μέλε θεραπεύει τὰς ἀφθα-